

Effektrapport Stiftelsen Håll Sverige Rent 2021

Namn: Håll Sverige Rent
Organisationsnummer: 802010-9180
Juridisk form: Stiftelse

Vad vill Håll Sverige Rent uppnå?

Håll Sverige Rents vision är ”Ingen skräpar ner”

Genom att samla kunskap, sprida information och erbjuda konkreta lösningar och verktyg arbetar vi nationellt för att förebygga och minska nedskräpningen. I praktiken innebär det att vi t ex arbetar med utbildning för barn och unga, att vi driver kunskapsprojekt, vi genomför skräpmätningar, vi stödjer kommuner i deras avfallsförebyggande arbete, vi genomför kampanjer och engagemang genom skräpplockning för allmänheten och har dialog och samarbeten med politiker, myndigheter och producenter. På så sätt engagerar vi en stor mängd människor inom utvalda grupper; Skolbarn och pedagoger, kommuninvånare genom samarbeten med Sveriges kommuner, politiker i olika led, producenter av framför allt förpackningar och den breda allmänheten.

I vilket organisatoriskt sammanhang verkar Håll Sverige Rent?

Stiftelsen Håll Sverige Rent är en ideell stiftelse som arbetar för att motverka nedskräpningen, öka återvinningen och främja miljömedvetandet hos individer och organisationer.

Håll Sverige Rent är en samverkansinriktad organisation som verkar på bred front för att nå våra mål. Exempel på det är dialoger och projekt för och med myndigheter. Under 2021 har vi t ex haft ett uppdrag från Naturvårdsverket att genomföra insatser för att öka kunskap och medvetenhet om nedskräpning samt genomföra konkreta insatser för att minska nedskräpningen i Sverige.

En av de största insatserna utbildningsinsatserna som Håll Sverige Rent genomför är de årliga skräpplockardagarna för skolor och förskolor. 2021 medverkade över 700.000 barn. I aktiviteten ingår förutom skräpplockaraktivitet också pedagogiskt utbildningsmaterial kring skräp och återvinning.

Stiftelsen driver programmet Grön Flagg i Sverige (internationellt; Eco schools). Grön Flagg är ett ett-årigt lärandeprogram inom hållbar utveckling för skolor och förskolor. Under 2021 har 1 300 skolor och förskolor tagit del av utbildningen.

Vi samarbetar också med näringslivet i samarbetsprojekt i syfte att förmedla kunskap om nedskräpning till såväl företagets anställda som deras kunder. Ett annat syfte är att hjälpa företagen att förebygga nedskräpning vid utformning av t ex produkter.

Håll Sverige Rent arbetar på europeisk nivå i Clean Europe Network. Syftet är att lära av varandra, utbyta erfarenheter och tillsammans bli en starkare påverkande kraft för nedskräpningen i Europa.

Håll Sverige Rents strategier för att nå uppsatta mål

För att förebygga nedskräpning krävs att man arbetar på olika nivåer; System, situation samt individ. System som omfattar t ex lagstiftning, övergripande strategier och mål från kommun och stat, Situation innebär att finnas på plast där nedskräpningen riskerar att uppstå. Med papperskorgar, informationsskyltar mm så att det blir ”lätt att göra rätt. I slutänden är det individen som skräpar ner och som behöver utbildas, informeras och påminnas om att inte skräpa ner. Vi tror att sättet att nå resultat innebär en kombination av åtgärder som adresserar samtliga tre nivåer.

Våra strategier omfattar huvudmålgrupperna individer, kommuner, skolor & förskolor, företag och politiker. När vi har lyckats, tycker allmänheten att nedskräpning är angeläget och de engagerar sig mot nedskräpning tillsammans med Håll Sverige Rent. Kommuner och myndigheter förebygger nedskräpning samt samarbetar med oss. Skolor & Förskolor inkluderar nedskräpning i lärandet för hållbar utveckling. De använder vårt pedagogiska material och alla barn är med i våra skräpplockardagar. Företag arbetar med Håll Sverige Rent i sitt hållbarhetsarbete och inser att det bidrar till deras erbjudande. Politikerna inser och uppmärksammar problemet med nedskräpning och tar fram styrmedel.

Håll Sverige Rents kapacitet för att nå målen

Håll Sverige Rent har i feb 2022, 29 anställda medarbetare med olika bakgrund och kompetens som arbetar i verksamheten. Genom upparbetade nätverk av t.ex. kommuner och skolor når organisationen ut och kan genomföra aktiviteter som annars inte skulle varit möjligt. Stora rikstäckande skräpplockningskampanjer som riktar sig till allmänheten kräver nationella samarbeten med kommunerna som t ex hjälper till att distribuera material och inte minst ta hand om det insamlade skräpet. Frågan kring nedskräpning engagerar och vi har ett nätverk av eldsjälarna som driver lokala mikro-projekt.

Genom vårt arbete har nedskräpningsfrågan uppmärksamats och vi bedömer att vi har ekonomiska resurser att arbeta med utbildning, information och kampanjarbete för 2022. Vi är ej vinstdrivande, men vi vill alltid öka våra intäkter för att kunna genomföra fler kampanjer och åstadkomma större avtryck på vår stora målgrupp – allmänheten.

Håll Sverige Rents framsteg

Det yttersta resultatet för om vi lyckas är om nedskräpningen minskar. Vi har under många år arbetat för att få till stånd en nationell skräpmätning för att få ett nollvärde att utgå från då vi bedömer om våra insatser är lyckade eller ej. 2020 genomfördes en sådan första mätning med fokus på engångsplast. Uppföljningen och kontinuiteten av en sådan nationell skräpmätning kommer vara en viktig pusselbit för att bedöma huruvida vi lyckas eller ej. Uppdraget att genomföra nationella skräpmätningar åligger Naturvårdsverket.

Eftersom vi heter det vi vill är kännedomen om vår verksamhet nödvändig. Därför mäter vi också både kännedomen om vårt varumärke men också hur väl allmänheten uppfattar att varumärket stämmer överens med våra värderingar; kunskap, engagemang, tillsammans. Genom ett tydligt varumärkesarbete tror vi att gillandet för frågan kommer öka och skapa en ökad acceptans och relevans för nedskräpning.

2020 avslutades ett treårigt regeringsuppdrag som innebar att minska nedskräpningen och öka kunskapen hos allmänheten om dess negativa effekter. Uppdraget har följts genom fyra nyckeltal; attityd, kunskap, beteende och etik som har mätts på hela populationen. Vi kan se tydliga förbättringar på alla fyra områden. Fler upplever nedskräpning som ett mycket stort problem (från 22%-24%), fler anser sig ha mycket hög kunskap om nedskräpningens negativa konsekvenser (från 27%-28%), fler uppger att de under de senaste 12 månaderna *inte* har skräpat ner (77% - 85%) och andelen som känner ett mycket stort eget ansvar för att minska nedskräpningen har ökat (38% -41%).

Vad har Håll Sverige Rent åstadkommit så här långt

Kommunerna är ansvariga för att städa upp skräpet. För att de också ska bli bättre på det förebyggande arbetet är det viktigt att dessa har mål och åtgärder för nedskräpning; 71% (f.å 57%) att det vet hur stor kostnaden är: 22% (f.å 27%) samt att de mäter skräpet; 35% av kommuner (f.å 35%).

Andelen som arbetar strategiskt med nedskräpningsfrågan ökar. Andelen som mäter nedskräpningen har minskat. Sannolikt är en del av förklaringen den pågående pandemin som har inneburit att kommunerna har haft andra prioriteringar.

För att nå breda målgrupper och öka insikten om skräpets problem har vi identifierat skräpplockning som kanske det starkaste verktyget för att åstadkomma förändring. En person som är med och plockar skräp får upp ögonen för problemets omfattning och det skapar också ofta en startpunkt för att kunna diskutera andra miljömässiga hållbarhetsaspekter. Under de senaste åren har vi skapat en framgångsrik kampanjstruktur; Skräpplockardagar för barn och unga: 705.905 deltagare (få 620.000)
Kusträddarna, maj: 57.370 deltagare (få 43.000)
Håll Sverige Rent dagen, sep: 131.613 deltagare (få 87.000)

Engagemanget och viljan att delta i våra aktiviteter har ökat och nu uppger 49% av den vuxna befolkningen att de har deltagit i någon av Håll Sverige Rents aktiviteter

För att åstadkomma skillnad ser vi också att ett samarbete med producenter av produkter som tenderar att bli skräp är viktigt. Vi får möjlighet att åstadkomma förändringar i t ex produktdesign och information likväl som utbildning för anställda och målgrupper vi annars inte skulle nå. Företagssamarbeten bidrar också till vår finansiering så vi får möjlighet att göra mer. Under 2021 har den del av omsättningen som kommer från företagssamarbeten ökat med ca 20%.

Håll Sverige är den aktör som arbetar med nedskräpning nationellt och som under lång tid har byggt upp kunskap i området. Vi har under många år t ex drivit frågan om att all nedskräpning ska omfattas av böter. F om 1 jan 2022 är lagen förändrad on nu är all nedskräpning både förbjuden och belagd med böter.